

ČLANCI

UDK: 341.48/.49

341.461(497.11+497.15)

doi: 10.5937/crimen2601003R

ORIGINALNI NAUČNI RAD

PRIMLJEN/ PRIHVAĆEN 5.4.2026 / 23.4.2026.

Branko M. Rakić*

HRONOLOGIJA DOGAĐAJA KAO NEGACIJA OPTUŽBI ZA UČEŠĆE SRPSKOG RUKOVODSTVA U „UDRUŽENOM ZLOČINAČKOM PODUHVATU“ U BOSNI I HERCEGOVINI²

Apstrakt: U ovom radu reč je o institutu učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu koji je, iako nije predviđen u samom Statutu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, ustanovljen i široko korišćen u praksi tog suda i njegovog tužilaštva. Ovaj institut, pravno problematičan iz perspektive načela zakonitosti u krivičnom pravu, unosi politizaciju u haške optužbe i presude, što su inače autori Statuta Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju hteli da izbegnu neunošenjem u krug stvarne nadležnosti ovog suda zločin protiv mira. Centralno mesto u konceptu udruženog zločinačkog poduhvata ima svrha, cilj ili plan iz čije realizacije proističu zločini iz okvira tzv. baze zločina (prema terminologiji korišćenoj u MKSJ). Iako je u poslednjim verzijama optužnica opisana drugim rečima, svrha udruženog zločinačkog poduhvata kada se radi o srpskim rukovodiocima kojima je suđeno bila je pravljenje „Velike Srbije“. Međutim, i prema izjavama i prema dokumentima i prema praktičnim postupanjima, jasno je da je srpska strana u čitavoj jugoslovenskoj krizi, pa i u BiH, imala prevashodni cilj da bude očuvana jugoslovenska država, a da su ostali ciljevi predstavljali povlačenje i ustupke suprotstavljenim stranama, a sve u cilju očuvanja mira. A kada se posmatra hronologija događaja, pre svega političkih odluka srpske strane donetih u vremenu obuhvaćenom navodnim udruženim zločinačkim poduhvatom, jasno se vidi da su postupci srpske strane bili iznuđena reakcija na po pravilu protivpravne postupke Srbima suprotstavljenih strana, kojima se zapravo kompenzovalo ono što je srpskom narodu oduzimano tim protivpravnim postupcima. Ta činjenica negira postojanje zločinačkog plana za koji su Srbi optuženi, jer nije moguće anticipirati tuđe protivpravne postupke.

Ključne reči: politizacija, zakonitost, svrha, cilj, plan, anticipacija, protivpravnost, kompenzacija, proporcionalnost.

* Univerzitet u Beogradu – Pravni fakultet, branko@ius.bg.ac.rs, ORCID: 0009-0004-9551-2363.

** Ovaj rad je nastao kao rezultat istraživanja u okviru strateškog projekta za 2026. godinu „Problemi stvaranja, tumačenja i primene prava“ (podtema: „Pravosuđe i izazovi današnjice“ – tema istraživačke grupe: „Reforma krivičnog prava Srbije i aktuelne promene međunarodnog krivičnog prava“), koji finansira Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu.